

Cauza C-53/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

3 februarie 2020

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

19 decembrie 2019

Recurentă:

Hengstenberg GmbH & Co. KG

Intimat:

Spreewaldverein e.V.

Obiectul procedurii principale

Indicația geografică protejată „Spreewälder Gurken” – cerere de modificare a unor elemente din caietul de sarcini

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, în special a noțiunii „interes legitim” în sensul articolului 49 alineatele (3) și (4) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012; articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

- 1) În cadrul procedurii referitoare la o modificare care nu este minoră a caietului de sarcini, orice prejudiciu economic, actual sau potențial, care nu este complet improbabil, suferit de o persoană fizică sau juridică poate fi suficient pentru a întemeia interesul legitim necesar pentru depunerea unei

opoziții față de cerere sau pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei favorabile adoptate cu privire la cerere?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:

În cadrul procedurii referitoare la o modificare care nu este minoră a caietului de sarcini, un interes legitim în sensul articolului 53 alineatul (2) primul paragraf coroborat cu articolul 49 alineatul (3) primul paragraf și alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 revine (numai) operatorilor economici care fabrică produse sau produse alimentare comparabile, astfel cum sunt operatorii economici care au înregistrat o indicație geografică protejată?

3) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare:

a) În ceea ce privește cerințele referitoare la interesul legitim, în sensul articolului 49 alineatul (3) primul paragraf și alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, este necesar să se diferențieze între procedura prevăzută la articolele 49-52 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, pe de o parte, și procedura de modificare a caietului de sarcini prevăzută la articolul 53 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, pe de altă parte și

b) Din această cauză, în cadrul procedurii referitoare la o modificare care nu este minoră a caietului de sarcini, un interes legitim în sensul articolului 53 alineatul (2) primul paragraf coroborat cu articolul 49 alineatul (3) primul paragraf și alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 este recunoscut numai producătorilor care produc în regiunea geografică respectivă produse care corespund caietului de sarcini sau care intenționează să realizeze în mod specific o astfel de producție, astfel încât „persoanele din afara regiunii” sunt excluse *a priori* de la posibilitatea invocării unui interes legitim?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Dispozițiile privind indicațiile geografice protejate (I.G.P.), reglementate în prezent de Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare (JO 2012, L 343, p. 1) – sunt citate articolele 5, 49 și 53

Dispozițiile naționale invocate

Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz) (Legea privind protecția mărcilor și a altor semne distinctive, denumită în continuare „Legea privind mărcile”), articolele 130-133

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Denumirea „Spreewälder Gurken” este înregistrată, de la 19 martie 1999, ca indicație geografică protejată pentru legume neprelucrate și prelucrate în registrul denumirilor de origine protejate și al indicațiilor geografice protejate ținut de către Comisia Uniunii Europene.
- 2 Cererea de înregistrare indica, printre altele, că produsul prelucrat consta, în proporție de peste 70 %, din castraveți obținuți ca urmare a unei culturi controlate-integrate în zona economică Spreewald, că în producerea acestora erau utilizate ca ingrediente, în funcție de gust, ceapă proaspătă, mărar proaspăt și plante aromatice, cum ar fi hreanul, și că o importanță deosebită o are prelucrarea în zona economică Spreewald, deoarece în zona respectivă pot fi asigurate metode tradiționale de conservare și prelucrare.
- 3 Solicitantul (și intimatul), în cadrul căruia sunt organizați, în calitate de membri, toți producătorii de „Spreewälder Gurken g.g.A.” [„Castraveți din Spreewald I.G.P.”], administrează indicația geografică protejată. La 18 februarie 2012, acesta a introdus la Deutsches Patent- und Markenamt (Oficiul German pentru Brevete și Mărci) o cerere de modificare a caietului de sarcini. Modificarea privește în special posibilitatea utilizării unor aditivi suplimentari și a unor conservanți.
- 4 Cererea de modificare a caietului de sarcini a fost publicată în Markenblatt (Buletinul mărcilor) din 22 august 2014. Prin memoriul din 16 octombrie 2014, reclamanta a depus o opoziție. Prin decizia din 10 septembrie 2015, Deutsches Patent- und Markenamt (Oficiul German pentru Brevete și Mărci) a constatat că cererea de modificare îndeplinea cerințele Regulamentului (UE) nr. 1151/2012. Acțiunea îndreptată împotriva acestei decizii a fost respinsă de Bundespatentgericht (Curtea Federală pentru Brevete), iar recursul a fost admis la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție).
- 5 Bundespatentgericht (Curtea Federală pentru Brevete) a considerat că acțiunea era inadmisibilă pentru motivul că nu era afectat interesul legitim al reclamantei. Acesta a susținut că, în această privință, ar trebui să se facă distincție între o cerere de înregistrare și o cerere de modificare a caietului de sarcini. În cazul modificării caietului de sarcini, nu ar exista un interes legitim pentru persoane din afara regiunii, care nu ar putea oricum să utilizeze denumirea protejată. Simpla desfășurare a unei activități comerciale cu produse prevăzute cu o indicație geografică protejată nu poate întemeia un interes legitim. O pretinsă devalorizare a indicației geografice protejate sau o atingere adusă reputației sau imaginii produsului ar privi numai producătorii stabiliți în zona de proveniență geografică.

Pe de altă parte, acțiunea ar fi de asemenea nefondată, deoarece din caietul de sarcini în vigoare în prezent nu se poate deduce nicio interdicție generală cu privire la aditivi. Chiar dacă cererea de modificare ar conduce la „modificări substanțiale” în sensul articolului 53 alineatul (2) al treilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, acestea ar fi pe deplin justificate din punct de vedere obiectiv.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 În ceea ce privește modificarea caietului de sarcini solicitată, acestea i se aplică, de la data intrării sale în vigoare, Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 coroborat cu normele naționale de aplicare prevăzute de Legea privind mărcile.
- 7 Potrivit articolului 49 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, în cadrul controlului, statul membru inițiază o procedură națională de opoziție prin care asigură publicarea adecvată a cererii și stabilește o perioadă rezonabilă în care orice persoană fizică sau juridică având un interes legitim și care este stabilită sau își are reședința pe teritoriul său poate depune o opoziție față de cerere. Conform articolului 53 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, procedurile privind cereri de modificare a caietului de sarcini, care nu sunt minore, sunt supuse de asemenea procedurii prevăzute la articolul 49 din același regulament. În cazul în care modificările propuse sunt minore, în statul membru și la nivelul Uniunii este pusă în aplicare o procedură simplificată, care nu include o procedură de opoziție.
- 8 În ceea ce privește procedura căii de atac, este necesar să se presupună că modificarea caietului de sarcini solicitată implică modificări care nu sunt minore. Deutsches Patent- und Markenamt (Oficiul German pentru Brevete și Mărci) a inițiat procedura privind modificările care nu sunt minore, în conformitate cu dispozițiile relevante din Legea privind mărcile coroborate cu articolul 9 alineatul (2) prima teză din Regulamentul (CE) nr. 510/2006 [al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare, JO 2006, L 93, p. 12], în vigoare la data depunerii cererii.
- 9 Potrivit Legii privind mărcile, care pune în aplicare cerințele relevante din dreptul Uniunii, orice persoană care are un interes legitim și care este stabilită sau are reședința pe teritoriul Republicii Federale Germania poate formula opoziție la Deutsches Patent- und Markenamt (Oficiul German pentru Brevete și Mărci) împotriva cererii de înregistrare a unei indicații geografice protejate în termen de două luni de la publicarea acesteia. Aceeași regulă se aplică *mutatis mutandis* cererilor de modificare care presupun una sau mai multe modificări care nu sunt minore ale caietului de sarcini. În cazul în care Deutsches Patent- und Markenamt constată că cererea de modificare a caietului de sarcini îndeplinește cerințele impuse de Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 și de dispozițiile adoptate pentru punerea în aplicare a acestuia, împotriva acestei decizii pot formula o acțiune

acele persoane care au depus o opoziție față de cerere în termenul prevăzut sau al căror interes legitim este afectat de decizia de admitere, ca urmare a datelor modificate. Aceste condiții sunt îndeplinite. Reclamanta a formulat opoziție în termenul prevăzut.

- 10 Cu toate acestea, Bundespatentgericht (Curtea Federală pentru Brevete) a considerat în mod întemeiat că reclamanta trebuie, în plus, să demonstreze că interesul său legitim este afectat de decizia de admitere a cererii de modificare a caietului de sarcini adoptată de Oficiul pentru Brevete. Acest lucru rezultă din articolul 49 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1151/2012.
- 11 Întrebarea la care trebuie să răspundă autoritățile naționale, și anume ce trebuie să se înțeleagă printr-un „interes legitim” care deschide calea unui control jurisdicțional, nu reiese în mod clar din dispozițiile dreptului Uniunii și necesită o clarificare din partea Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 12 Din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și din tradițiile constituționale comune, precum și din articolele 6 și 13 din CEDO [Convenția Europeană a Drepturilor Omului] rezultă că, în principiu, un control jurisdicțional trebuie să fie posibil (a se vedea Hotărârea din 3 decembrie 1992, Oleificio Borelli/Comisia, C-97/91, EU:C:1992:491, punctul 14, și Hotărârea din 6 decembrie 2001, Carl Kühne și alții, C-269/99, EU:C:2001:659, punctul 57, Ordonanța din 30 ianuarie 2002, La Conqueste/Comisia, C-151/01 P, EU:C:2002:62, punctul 46, precum și Hotărârea din 2 iulie 2009, Bavaria și Bavaria Italia, C-343/07, EU:C:2009:415, punctul 57). Astfel, posibilitatea unui control jurisdicțional este, în principiu, necesară și în ceea ce privește un act precum cererea de modificare a caietului de sarcini, care constituie o etapă necesară în cadrul procedurii de adoptare a unei măsuri a Uniunii. În această privință, instanțele naționale care se pronunță cu privire la legalitatea unei cereri de înregistrare a unei indicații geografice protejate sau – precum în speță – a unei cereri de modificare a caietului de sarcini trebuie să aplice aceleași criterii de apreciere ca și atunci când se pronunță cu privire la alte decizii definitive adoptate de autoritatea națională respectivă, care pot aduce atingere drepturilor conferite terților de dreptul Uniunii. În consecință, o astfel de acțiune trebuie considerată admisibilă, chiar dacă aceasta nu este prevăzută într-un astfel de caz de normele de procedură interne (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 decembrie 1992, Oleificio Borelli/Comisia, C-97/91, punctul 13, și Hotărârea din 6 decembrie 2001, Carl Kühne și alții, C-269/99, punctul 58, precum și Ordonanța din 30 ianuarie 2002, La Conqueste/Comisia, C-151/01 P, punctul 47).
- 13 Potrivit instanței de trimitere, nu rezultă că, în cadrul articolului 49 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, ar trebui să fie permisă o acțiune populară. Cu toate acestea, potrivit articolului 12 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, orice operator care comercializează un produs conform cu caietul de sarcini corespunzător este autorizat să utilizeze indicația geografică protejată. Pornind de la această premisă, se ridică problema dacă, în cadrul unei proceduri referitoare la o modificare care nu este minoră a caietului de

sarcini, orice prejudiciu economic, actual sau potențial, care nu este complet improbabil, al unei persoane fizice sau juridice poate fi suficient pentru a întemeia interesul legitim necesar pentru depunerea unei opoziții față de cerere sau pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei favorabile adoptate cu privire la cerere (prima întrebare preliminară).

- 14 Împotriva unei astfel de interpretări în sens larg a interesului legitim pledează, în opinia instanței de trimitere, faptul că, în aceste condiții, cerința unui interes „legitim” ar fi lipsită de sens, întrucât dreptul de a formula o opoziție și dreptul de a introduce o cale de atac ar fi insuficient delimitate.
- 15 Limitarea dreptului de a formula o opoziție și a dreptului de a introduce o cale de atac prin intermediul cerinței interesului legitim, avută în vedere prin articolul 49 alineatul (3) primul paragraf și alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, ar putea fi luată în considerare prin faptul că un astfel de interes legitim este recunoscut (numai) operatorilor economici care fabrică produse sau produse alimentare comparabile cu cele pentru care este înregistrată o indicație geografică protejată (a doua întrebare preliminară). Pentru a determina acest grup de operatori economici cu un interes legitim, s-ar putea recurge la raportul concurențial specific prevăzut de dreptul în materie de concurență loială. Astfel, ar trebui să se aibă în vedere aspectul dacă persoanele care formulează o opoziție, pe de o parte, și producătorii din zona geografică, pe de altă parte, sunt concurenți care încearcă să vândă produse sau servicii similare în interiorul aceluiași cerc de consumatori finali și, prin urmare, comportamentul concurențial al unuia este susceptibil să îl prejudicieze pe celălalt, cu alte cuvinte, să îi împiedice sau să îi perturbe vânzările.
- 16 În favoarea unei astfel de interpretări pledează protecția concurenței echitabile. Obiectivul Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 este, potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (a) din acesta, să asigure concurența loială pentru fermierii și producătorii de produse agricole și alimentare cu caracteristici și proprietăți care oferă valoare adăugată. Dar acest sprijin (justificat) al unui anumit grup de fermieri și de producători nu trebuie să dea naștere unui avantaj concurențial nejustificat în privința fermierilor și a producătorilor care nu aparțin acestui grup. În vederea protejării concurenței loiale, acești concurenți trebuie să aibă posibilitatea de a iniția o procedură administrativă sau jurisdicțională atunci când există riscul ca produsele marcate cu o indicație geografică protejată să nu mai respecte ceea ce promet consumatorilor, potrivit caietului de sarcini.
- 17 Reclamanta a susținut în mod concludent că modificarea caietului de sarcini cerută de solicitant are drept consecință faptul că produsele marcate cu indicația geografică protejată „Spreewälder Gurken”, contrar legăturii cu regiunea geografică, descrise în caietul de sarcini, în temeiul căreia este acordată protecția, nu ar mai fi prelucrate conform „metodelor tradiționale de conservare și prelucrare”, fapt care are efecte economice în ceea ce o privește. Dacă această obiecție ar fi întemeiată – ceea ce nu este totuși relevant în ceea ce privește dreptul de a introduce calea de atac – , acest lucru ar determina un avantaj concurențial

pentru producătorii stabiliți în regiunea geografică. Spre deosebire de avantajul concurențial care le este conferit prin Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, care se întemeiază pe specificitatea produselor, un astfel de avantaj concurențial ar fi nejustificat. O astfel de modificare a caietului de sarcini ar permite producătorilor din regiunea geografică să aplice pentru castraveții lor indicația „Spreewälder Gurken”, susceptibilă de a stimula vânzările, făcând astfel trimitere la metode tradiționale de conservare și prelucrare care justifică această denumire, deși metodele utilizate nu ar (mai) fi metode tradiționale.

- 18 Împrejurarea că indicația geografică protejată nu conferă protecție decât anumitor persoane care beneficiază de acest drept nu înseamnă că persoanele care nu beneficiază de acest drept nu pot pune în discuție această protecție. Astfel, într-un mod comparabil, orice persoană poate formula o cerere de decădere a unei mărci; aceasta nici măcar nu necesită existența unui interes legitim. În plus, denumirea geografică nu numai conferă drepturi, ci și obligă producătorii să respecte cerințele care decurg din caietul de sarcini. Obligația are cel puțin scopul de a asigura totodată o concurență loială și trebuie să poată fi reclamată de concurenți care nu produc în regiunea geografică respectivă.
- 19 În sfârșit, ar trebui să se facă distincție între, pe de o parte, cerințele interesului legitim în cadrul procedurii de înregistrare, pe de o parte, și în cadrul unei modificări a caietului de sarcini, pe de altă parte, iar, în cazul unei cereri de modificare, să se recunoască un interes legitim numai producătorilor care produc în regiunea geografică produse conforme cu caietul de sarcini sau care intenționează în mod specific o astfel de producție (a treia întrebare preliminară).
- 20 Bundespatentgericht (Curtea Federală pentru Brevete) a pornit de la ipoteza unei astfel de distincții între procedura de înregistrare și procedura de modificare și a considerat că, în procedura de înregistrare ale cărei efecte sunt extinse, interesul legitim trebuie să primească o interpretare largă. În schimb, în cazul unei modificări a caietului de sarcini, persoanele din afara regiunii nu ar avea, *a priori*, niciun interes legitim, întrucât acestea ar fi excluse de la utilizarea indicației geografice protejate.
- 21 Acestei diferențieri ar trebui să i se opună chiar modul de redactare neechivoc al regulamentului. Articolul 53 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 face referire, în ceea ce privește procedura referitoare la o modificare care nu este minoră a caietului de sarcini, la regulile aplicabile procedurii de înregistrare prevăzute la articolele 49-52 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012, fără a defini în mod diferit noțiunea de „interes legitim” în ceea ce privește procedura de modificare. În plus, o astfel de distincție ar implica posibilitatea (care constituie un abuz de drept) de a înregistra, într-o primă fază, o indicație geografică cu un caiet de sarcini cuprinzând cerințe excesive sau restrictive, pentru ca, într-o fază ulterioară, să fie „erodate standardele” prin inițierea unei proceduri de modificare, în cadrul căreia persoanele din afara regiunii nu ar mai avea posibilitatea de a depune opoziție. Această posibilitate militează de asemenea împotriva unei interpretări diferite a noțiunii de „interes

legitim” în cadrul procedurii de modificare față de interpretarea dată acestei noțiuni în cadrul procedurii de înregistrare – chiar dacă o astfel de cerere face obiectul a două examinări oficiale, una în cadrul procedurii în fața Oficiului Național de Brevete și una în cadrul procedurii în fața Comisiei.

- 22 De asemenea, nu este clar nici motivul pentru care, în ceea ce privește cererile de modificare, numai producătorii locali ar trebui să beneficieze de un interes legitim și, prin urmare, de posibilitatea de a introduce opoziție și cale de atac. În special, nu este convingătoare, în această privință, comparația cu dreptul mărcilor invocat de solicitantă. Desigur, indicațiile geografice protejate se bucură de protecția legală acordată indicațiilor (a se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 1992, Exportur, C-3/91, EU:C:1992:420, punctul 37 și urm., Hotărârea din 20 mai 2003, Ravil, C-469/00, EU:C:2003:295, punctul 49, Hotărârea din 20 mai 2003, Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita, C-108/01, EU:C:2003:296, punctul 64). Spre deosebire de drepturile asupra mărcii, în cazul cărora licențiații sau revânzătorii nu au, de regulă, nicio influență asupra calității produselor vândute sub marca respectivă, protecția indicațiilor geografice se justifică însă prin legătura produsului cu regiunea geografică (a se vedea articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul [UE] Nr. 1151/2012), care este reflectată și definită în caietul de sarcini. Caracteristicile esențiale ale produsului identificat prin indicația geografică protejată sunt determinate în caietul de sarcini al produsului. Înregistrarea unei indicații geografice protejate întemeiază, așadar, nu numai drepturi, ci și obligația de a respecta anumite cerințe, în special pe cele stabilite în caietul de sarcini. Operatorii economici ale căror produse sunt fabricate în regiunea geografică și prevăzute și promovate cu indicația geografică protejată ar trebui să fie supuși unui sistem care verifică conformitatea cu caietul de sarcini al produsului [a se vedea de asemenea, în această privință, considerentul (47) al Regulamentului (UE) nr. 1151/2012]. Or, în acest caz, ar trebui și ca „persoanele din afara regiunii” să se poată opune modificării unui caiet de sarcini, care implică riscul ca respectiva calitate sau reputație a produsului să nu mai fie legată de originea geografică, ceea ce contravine dispozițiilor articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012.